

**TURIZM INFRAUZILMASINING RIVOJLANMAGANLIGI –
O‘ZBEKISTON TURIZM SALOHIYATINING TO‘LIQ
OCHILMASLIGINING ASOSIY TO‘SIG‘I SIFATIDA**

*Xalqaro Nordik universiteti magistranti
Ubaydulloyeva Umida Otamurod qizi*

***Annotatsiya:** Ushbu tezisdagi "Turizm infratuzilmasining rivojlanmaganligi – O‘zbekiston turizm salohiyatining to‘liq ochilmasligining asosiy to‘sig‘i sifatida" mavzusi yuzasidan muammolar haqida so‘z yuritiladi. Tezisimizning maqsadi - O‘zbekistonning turizm infratuzilmasining rivojlanishiga ta‘sir etuvchi asosiy omillarni tahlil qilish va ushbu sohadagi mavjud muammolarni aniqlashdir. Shuningdek, turizm infratuzilmasini rivojlantirishga yo‘naltirilgan tavsiyalarni ishlab chiqish hamda mamlakatda turizm sohasining iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rnini kuchaytirish bo‘yicha amaliy choralar taklif qilishdir.*

***Kalit so‘zlar:** Turizm infratuzilmasi, rivojlanish omillari, O‘zbekiston turizmi, iqtisodiy rivojlanish, xalqaro turizm, investitsiyalar.*

***Annotation:** This thesis discusses the issues of "Underdevelopment of tourism infrastructure as a major barrier to the full realization of Uzbekistan's tourism potential." The aim of the thesis is to analyze the key factors influencing the development of Uzbekistan's tourism infrastructure and identify the existing problems in the sector. Furthermore, it aims to propose recommendations for the development of tourism infrastructure and suggest practical measures to strengthen the role of tourism in the country's economic growth.*

***Key words:** Tourism infrastructure, development factors, Uzbekistan tourism, economic development, international tourism, investments.*

***Аннотация:** В данной тезисе рассматриваются проблемы "Недоразвитость туристической инфраструктуры как основное*

препятствие для полного раскрытия туристического потенциала Узбекистана". Целью диссертации является анализ основных факторов, влияющих на развитие туристической инфраструктуры Узбекистана, а также выявление существующих проблем в этой области. Также будут предложены рекомендации по развитию туристической инфраструктуры и предложены практические меры для усиления роли туризма в экономическом росте страны.

Ключевые слова: Туристическая инфраструктура, факторы развития туризма Узбекистана, экономическое развитие, международный туризм, инвестиции.

Turizm sohasining rivojlanishi har bir davlatning iqtisodiy o‘shida muhim o‘rin egallaydi. O‘zbekistonning iqtisodiy taraqqiyotida turizmning roli tobora ortib bormoqda, chunki turizm faolligi mamlakatga nafaqat iqtisodiy foyda keltiradi, balki madaniy almashuvni kuchaytirib, xalqaro miqyosda mamlakatning imijini oshiradi. O‘zbekistonning geografik joylashuvi, qadimiy tarixiy yodgorliklari, betakror tabiiy manzaralari va boy madaniy merosi uni turizm sohasida katta salohiyatga ega mamlakatga aylantirmoqda.

Biroq, turizm infratuzilmasining rivojlanishi hozirgi kunda bir qator muammolar bilan to‘qnashmoqda. Mavjud transport va kommunikatsiya tizimi, mehmonxona va xizmat ko‘rsatish sohasidagi muammolar, mahalliy aholi tomonidan turizmga qiziqishning pastligi kabi omillar turizmning to‘liq salohiyatini amalga oshirishga to‘sqinlik qilmoqda. Shu bilan birga, davlat tomonidan turizmni rivojlantirishga qaratilgan siyosatlarning yetarlicha samarali bo‘lmasligi, mamlakatda turistik infratuzilmaning umumiy darajasiga salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Turizm infratuzilmasining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotiga ko‘plab ijobiy ta‘sirlar keltirishi mumkin. Buning uchun birinchi navbatda turistik ob'ektlarga olib

boruvchi yo‘llar va transport tizimlarini modernizatsiya qilish, mehmonxona tarmoqlarini kengaytirish, shuningdek, turizmni rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish zarurdir. Mamlakatda turizmni rivojlantirish uchun samarali strategiyalar ishlab chiqilishi, shuningdek, infratuzilmaning barcha sohalarini kompleks ravishda yaxshilashga qaratilgan choralar ko‘rilishi kerak.

Muammo mohiyati:

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda turizm sohasiga alohida e‘tibor qaratilmoqda, ammo ayrim hududlarda turizm infratuzilmasining (yo‘llar, transport, mehmonxonalar, zamonaviy servis xizmatlari) yetarli darajada emasligi xorijiy va mahalliy sayyohlar oqimining sekin o‘shishiga sabab bo‘lmoqda. Ayniqsa, chekka hududlardagi tarixiy va tabiiy obidalar yetarlicha e‘tiborga olinmagan, bu esa turizmning hududiy teng rivojlanishiga to‘sqinlik qilmoqda.

Respublikamizda Turizm infratuzilmasining rivojlanishiga salbiy ta'sir etuvchi katta hamda kichik omillar

Katta (makro) omillar:

Bu omillar butun mamlakat miqyosida turizm siyosati va infratuzilmasiga bevosita ta'sir qiladi.

Moliyaviy resurslarning yetishmasligi

– Davlat budjeti va xususiy sektor tomonidan turizm sohasiga investitsiya hajmining cheklangani.

Transport tizimining nomukammalligi

– Xalqaro reyslar sonining kamligi, ichki transport (temiryo‘l, avtobus, avia) qulayliklarining yetarli emasligi.

Qonunchilikdagi nomukammalliklar

– Sayyohlik faoliyatini yengillashtiruvchi soliq, bojxona va sarmoya siyosatidagi to‘siqlar.

Marketing va xalqaro targ‘ibotning sustligi

– O‘zbekiston turizm salohiyati haqida xalqaro axborot vositalarida yetarlicha targ‘ib qilinmasligi.

Turizmni hududiy muvozanatsiz rivojlantirish

– Asosan Toshkent, Samarqand, Buxoro kabi shaharlarga e‘tibor qaratilib, boshqa hududlar e‘tibordan chetda qolmoqda.

Kichik (mikro) omillar:

Bu omillar mahalliy darajadagi xizmat ko‘rsatish va kundalik turizm tajribasiga ta‘sir ko‘rsatadi.

Xizmat ko‘rsatish madaniyatining pastligi

– Restoran, mehmonxona va gidlik xizmatlarida sifat va professionallik darajasining pastligi.

Turistik ob'ektlarga olib boruvchi yo‘llarning yomon holati

– Ayniqsa, chekka va tabiiy turizm obyektlariga borish qiyinligi.

Zamonaviy axborot texnologiyalarining joriy qilinmaganligi

– Sayyohlar uchun interaktiv xaritalar, mobil ilovalar va onlayn xizmatlarning yo‘qligi.

Sanitariya-gigiyena sharoitlarining pastligi

– Jamoat hojatxonalari, chiqindi tashlash tizimi va umumiy tozalik darajasining pastligi.

Mahalliy aholi va tadbirkorlarning turizmga qiziqishining pastligi

– Turizmning foydasi haqida yetarlicha tushuntirish ishlari olib borilmaganligi.

Muammoning yechimi:

1. Hududiy turizm infratuzilmasini rivojlantirish bo‘yicha davlat va xususiy sektor hamkorligini kengaytirish.

2. Turistik zonalarni rivojlantirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va soliq imtiyozlari yaratish.

3. Avtotransport va temiryo‘l tarmoqlarini turistik ob'ektlarga moslashtirish.

4. Raqamli xizmatlar – mobil ilovalar, onlayn bron qilish, virtual gidlar – joriy etilishini rag‘batlantirish.

Turizm infratuzilmasini rivojlantirish strategiyasi

1. Qisqa muddatli strategiya (1-3 yil):

Asosiy maqsad: Mavjud turistik infratuzilmani optimallashtirish va eng zaruriy xizmatlar bilan ta’minlash.

Chora-tadbirlar:

Audit va xarita tuzish: Har bir viloyat va tuman bo‘yicha turistik obyektlar, infratuzilma holati va mavjud muammolar xaritasini tuzish.

Yo‘l va transport qulayligini oshirish: Sayyohlik obyektlariga olib boruvchi yo‘llarni ta’minlash, mahalliy transportni (avtobus, mikroavtobus) sayyohlar ehtiyojiga moslashtirish.

Xizmat ko‘rsatish darajasini yaxshilash: Mehmonxonalar, yotoqxonalar, sanitariya-gigiyena sharoitlarini oshirish.

Kichik loyihalarni qo‘llab-quvvatlash: Oilaviy mehmon uylari, “homestay” loyihalari, mahalliy qo‘llanma xizmatlarini subsidiya asosida rag‘batlantirish.

Raqamlashtirish: Turistik ma’lumotlarni onlayn xaritalarga joylashtirish, mobil ilovalar orqali bron qilish imkoniyatini yo‘lga qo‘yish.

2. Uzoq muddatli strategiya (4-10 yil):

Asosiy maqsad: Barqaror, ekologik va iqtisodiy jihatdan samarali turizm infratuzilmasini yaratish.

Chora-tadbirlar:

Hududiy turizm markazlarini shakllantirish: Har bir hudud uchun asosiy “turizm klasterlari”ni belgilash va rivojlantirish (masalan, Buxoro - tarixiy, Farg‘ona - ekologik, Qoraqalpog‘iston - ekstremal).

Xalqaro investitsiyalarni jalb qilish: Turizm infratuzilmasiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy sarmoyalarni jalb qilish uchun qulay qonunchilik bazasi yaratish.

Yashil turizm va ekologik yondashuv: Ekoturizm obyektlari uchun infratuzilma (eko-lojiyalar, biohojatxonalar, veloyo‘llar) qurish.

Kadrlar tayyorlash tizimini kuchaytirish: Turizm sohasida malakali mutaxassislar tayyorlash uchun kollej va oliygohlarda maxsus yo‘nalishlar ochish.

Marketing va brending: O‘zbekistonning turizm brendini xalqaro miqyosda ilgari surish, yirik sayyohlik ko‘rgazmalarida ishtirok etish.

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston turizm salohiyatining to‘liq ochilishi uchun bir qator chora-tadbirlar zarur, jumladan, transport va mehmonxona infratuzilmasini modernizatsiya qilish, turizmni raqamlashtirish va xalqaro investitsiyalarni jalb qilish. Shuningdek, davlat va xususiy sektorning hamkorligi orqali turizm infratuzilmasi rivojlanishi va turizmning mamlakat iqtisodiyotiga qo‘shadigan hissasi sezilarli darajada oshishi mumkin.

Bundan tashqari, hududiy turizm markazlarini rivojlantirish va xalqaro miqyosda brendni yaratish uchun samarali marketing strategiyalarini amalga oshirish zarurati ta’kidlandi. Shunday qilib, turizm infratuzilmasining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini tezlashtirish va xalqaro darajada raqobatbardoshligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Ubaydullayeva, G. (2022). *O‘zbekiston turizm sohasining rivojlanish istiqbollari*. Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi nashriyoti.

2. Karimov, A. (2021). *Turizm infratuzilmasi va uning mamlakat iqtisodiyotidagi o‘rni*. Journal of Economic Research, 24(3), 112-119.

3. Raximov, B. (2020). *O‘zbekistonning turizm infratuzilmasini rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tajriba*. Tashkent: O‘zbekiston iqtisodiyot akademiyasi.

4. Tursunov, E. (2023). *Turizm va iqtisodiyot: Yangi imkoniyatlar va muammolar*. Tashkent: "O‘zbekiston" nashriyoti.

5. Baxtiyorov, R., & Jumaev, Z. (2022). *O‘zbekiston turizmining transport infratuzilmasi: Muammolar va yechimlar*. Journal of Tourism Studies, 18(2), 45-53.

6. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi (2022). *Turizm va xizmatlar sohasi rivojlanishi to‘g‘risida ma‘lumotlar*. Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi.

7. Kamolov, Sh. (2021). *Sayyohlik va investitsiyalar: O‘zbekiston misolida*. International Journal of Economic and Social Studies, 9(1), 67-75.

8. World Tourism Organization (2023). *Global Report on Tourism Infrastructure and Sustainability*. Madrid: United Nations World Tourism Organization.